

هوشمند سازی مدارس و تاثیراتش در بهبود یادگیری و عملکرد تحصیلی دانش آموزان

ضیاءالله مالداري

آموزش و پرورش استان سيستان و بلوچستان

چکیده:

هوشمندسازی یا به انگلیسی "automation" به معنای استفاده از فناوری و سیستم‌های خودکار برای انجام وظایف و فعالیت‌های مختلف است. این فرایند بهبود کارایی، دقت و سرعت انجام کارها را افزایش می‌دهد و به انسان‌ها کمک می‌کند تا وقت بیشتری برای فعالیت‌های خلاقانه و مهمتر داشته باشند. هوشمندسازی در حوزه‌های مختلفی از جمله آموزش و پرورش، تولید، خدمات مالی، حمل و نقل، بهداشت و درمان و ... استفاده می‌شود. هوشمندسازی مدارس به معنای استفاده از فناوری و سیستم‌های خودکار در مدارس برای بهبود فرایندها و سیستم‌های آموزشی است. این شامل استفاده از تکنولوژی‌های مدرن مانند تلفن هوشمند، تبلت، نرم افزارهای آموزشی، سامانه‌های مدیریت آموزشی، دستگاه‌های حضور و غیاب خودکار و ... می‌شود. هدف اصلی از هوشمندسازی مدارس افزایش کیفیت آموزش و یادگیری، ارتقاء ارتباط بین معلمان، دانش‌آموزان و والدین، بهبود مدیریت مدرسه و افزایش بهره‌وری مدرسه است. هدف از پژوهش حاضر بررسی مروری نقش هوشمند سازی مدارس بر پیشرفت تحصیلی و اثرات آن بر یادگیری دانش آموزان بوده و روش پژوهش توصیفی می باشد. نتایج نشان داد آموزش به کمک فناوری های نوین در مدارس هوشمند سبب می شود که فراگیران در یادگیری از خود تنظیمی بالایی برخوردار شوند،

کلیدواژه ها: هوشمندسازی مدارس، مدارس ، معلمان و دانش آموزان، عملکرد هوشمندسازی

نوآوری در آموزش و پرورش را از کجا و چگونه باید آغاز کرد؟

نخستین گام در این کار شناخت وضع موجود و کمبودها و کاستیهای آن در مقایسه با وضع مطلوب یعنی وضعی است که نیل به هدفهای جدید را ممکن می سازد.

گام دوم فراهم کردن شرایطی است که در آن الگوهای تو میتوانند صورت عملی به خود بگیرند . گام سوم آگاه ساختن گروههای درگیر از فایده و ضرورت نو آوری مورد نظر است.

به علاوه به موازات این کار باید گروههای غیر رسمی به ویژه خانواده ها را در جریان گذاشت با همکاری رسانه های جمعی و مساجد و... را بر انگیخت . تشخیص استعدادهای دانش آموزان برای آغاز نوآوری در آموزش و پرورش تشخیص استعدادهای دانش آموزان امری ضروری است. معمولا پس از ۹ یا ۱۰ سالگی است که می توان استعداد را تمیز داد ، بعضی استعدادها مثل موسیقی و نقاشی خیلی زود تجلی میکنند ، بین ده تا دوازده سالگی بعضی دیگر مثل استعداد برای ریاضیات یا علوم پیش از ۱۴ یا ۱۵ سالگی ظاهر نمی شوند. تشخیص استعدادهاى مختلف مهم ترین کار مربیان و مشاوران تحصیلی است. استعداد مطلق و غیر قابل تغییر نیست بلکه به زمان مکان و سن افراد بستگی دارد. به علاوه شرایط بیرونی و محیط زندگی نیز میتوانند استعدادها را تحت تاثیر قرار دهند. بسیاری از استعدادها چون نمی توانند شرایط مناسبی برای شکوفا شدن پیدا کنند منفعل باقی می مانند.

اگر کودکان را به سه گروه قوی، متوسط و ضعیف دسته بندی نماییم افراد ضعیف تر در مقابل فعالیت ها توانایی کمتری دارند؛ کودکان گروه قوی نیز میتوانند شرایط محیط را به نفع خود تغییر دهند؛ گروه متوسط افرادی هستند که مربیان مخصوصا می توانند در مورد این گروه نقش تعیین کننده ای داشته باشند (Franklin, ۲۰۰۹)

اگر مربیان تلاش کنند و محیط زندگی نیز مساعد باشد، گروه اخیر، از گروه ضعیف فاصله خواهد گرفت و در عوض فاصله خود را با گروه قوی کم خواهد کرد. در صورت بی توجهی مربیان و تا مساعد بودن محیط ، فاصله آنها از گروه قوی بیشتر خواهد شد. معلمان دوره ابتدایی به ویژه نیمه اول ابتدایی باید به این مسئله توجه داشته باشند. بنابراین دوران کودکی رشد و شکوفایی آفرینندگی است و محیط آموزشگاه بهترین محیط نو آوری در کودکان است (Galton, ۲۰۰۰)

موانع ایجاد خلاقیت و شکوفایی استعداد دانش آموزان

عکس العمل منفی در مورد یک ایده و فکر جدید زود قضاوت نکنیم و عکس العمل منفی نشان ندهیم ، بلکه باید با آن تصور به سوی مجهولات برویم

عادات پیشین یکی از دلایل عدم شکوفایی استعدادها این است که قربانی عادات میشویم، در نتیجه تحصیلات و تجارب این عادات عوامل بازدارنده ای در ما ایجاد میکند که در هنگام برخورد ما با مسائل، مانع ایجاد میکند. یک عامل پر توان مبارزه با عادات باز دارنده عبارت است از تکنیکی موسوم به پورش فکر) .

دلرسرد کردن اعتماد به نفس نیروی عظیمی در تداوم خلاقیت به شمار میرود چه بسا ایده های بالقوه مهمی که در اثر عدم اعتماد به نفس خلق کنندگان آن در نطفه خفه گردیده و هرگز کسی از آن حتی با خبر نمی شود .

گرایش دیگری که خلاقیت را تهدید میکند عبارت است از تمایل به هم رنگ شدن با جماعت است. این تمایل طلسم سنت گرایی را با خود همراه دارد و سنت گرایی عامل دلرسرد کننده ای برای شکوفایی استعدادهاست .

کم رویی در اغلب موارد کم رویی از تردیدهای واقعی افراد درباره استعداد خلاقیت سرچشمه می گیرد ، شکسپیر معتقد است. چنین تردیدهایی خائن اند و باعث میشوند که نتایج نیکویی را که ممکن است در صورت نبودن ترس از کوشش به دست آوریم از دست بدهیم قطعا تردیدی وجود ندارد که ما دارای استعداد و قدرت تصور هستیم و نیز آن را در صورتی که اراده کنیم به کار می بریم. لیکن حتی وقتی ایده ای به نظرمان میرسد غالبا به علت شک و تردید آن را بروز نمی دهیم (Gardner, ۲۰۰۰)

از جمله موانع موجود دیگر بر سر راه شکوفایی استعدادها عبارتند از :

حجم زیاد مطالب درسی، همراهی نمودن اولیا یا عدم همکاری آنها، بی اهمیت جلوه دادن کارهای خلاقانه، عدم آگاهی لازم معلمان در زمینه پرورش خلاقیت

شیوه اجرا و مراحل عملی راهکارهای خلاقیت و شکوفایی استعدادها معلم با توجه به اهداف هر درس فعالیت‌هایی را در نظر بگیرد با به جهت ارائه تاک تیک گسترش دهنده، فعالیت‌هایی را که مکمل درس باشند تهیه نماید.

چنانچه فعالیت یا بازی مورد نظر در مراحل ارائه درس دارای تاثیر است، بهتر است به عنوان یکی از تاک تیک های ارائه دهنده در حین درس به کار رود.

اگر بازی مورد نظر فقط جنبه تکمیل کننده درس را دارد میتواند زمان اجرای آن را به پس از پایان درس با در جلسات بعدی به تاخیر انداخت.

فعالیت‌ها را به عنوان بازی به دانش آموزان معرفی نماییم ..

چگونگی انجام بازی به صورت واضح و مشخص به دانش آموزان توضیح داده شود.

فردی یا گروهی بودن فعالیت مشخص شود.

به هر دانش آموز با هر گروه یک برگ کاغذ تحویل نمایید.

پس از توضیحات لازم دانش آموزان مشغول فعالیت خواهند شد. ...

بهتر است در این فعالیتها آزاد باشند، با یکدیگر مشورت نمایند، با یکدیگر جابجا شوند، حتی می توان برگها را بین آنها تعویض نمود، تا با افکار یکدیگر آشنا شوند.

نوشته‌ها با تصاویر و ... را برای یکدیگر میخوانند یا در معرض دید یکدیگر قرار می دهند.

نتیجه گیری

هر گاه معلم به دانش آموزان در افزایش توان مشکل گشایی بیان خلاق و تشریح مساعی کمک نماید و با دادن آزادی های معقول و شکستن سقف محدود تفکر و قالبهای آن شاگردانش را به سوی خلق تفکر جدید ترغیب و هدایت نماید، موفق خواهد بود. دستیابی به نتیجه همواره دست اندرکاران امر آموزش و پرورش را نسبت به فعالیت‌های خود ترغیب می نماید، احساس لذتی که از نتیجه مثبت حاصل میشود بهترین پاداش است به ویژه آن هنگام که شاهد شکوفایی استعدادهای دانش آموزان باشیم.

با تشخیص استعدادهای بچه‌ها و رفع موانع و سپس شناخت و ایجاد مهارتهایی در جهت شکوفایی استعدادهای و تلاش برای فراهم نمودن شرایط و امکانات مشروط بر اینکه معلمین نیز نوگرایی را باور داشته و در جهت ایجاد خلاقیت بچه‌ها گام‌های مثبتی بردارند، آینده‌ای نوین فرا راه تعلیم و تربیت قرار خواهد داد شیوه بازی و ارائه فعالیت‌هایی در جهت شکوفایی استعدادهای بچه‌ها راهکاری عملی را پیاده خواهد نمود که ضمن اجرای این راهکار، همگام با تدریس و در زمان فعالیت‌های فوق برنامه جهت تاک تیک تکمیل کننده خلاقیت و استعدادهای پرورش می یابند که چه بسا با تمرین تکرار و توجه بیشتر و هدفمند به نتایج قابل قبول و رضایت بخش نائل آییم (Jacobs, 2019).

نتایجی که با اجرای راهکار فوق در مدارس و در بین دانش آموزان به بار می آید، قابل مشاهده و ملموس است که البته در مراحل ابتدایی و اولیه بیشتر به تکرار و تمرین نیاز دارد. سپس در مراحل بعدی با تعمیق این روش، شکوفایی استعدادهای به معنای واقعی خود نمای خواهد نمود. همیشه به یاد داشته باشیم ایجاد تغییرات کوچک در روش معلم خواهد توانست تغییرات بزرگ پر بار و موثری در دانش آموزان به وجود آورد (Jacobs 1971).

فناوری های نوین در کشور ایران باید به گونه‌ای باشد که به رشد خلاقیت در جوانان کمک کند، نه اینکه موجبات خلاقیتزدایی و انزوایی را فراهم آورد. همچنین سیاستگذاری در مورد توسعه فناوری های جدید نباید به توسعه مصرف یا باز تولید محتوای آن محدود شود؛ بلکه باید گسترش فرهنگ بومی مذهبی و مقاومت فرهنگی را به دنبال داشته باشد؛ بنابراین بیش از توسعه فناوری های جدید باید

دهمین همایش ملی

تازه های روانشناسی مثبت

به نظام تولید و سازماندهی الکترونیک اطلاعات علمی، فرهنگی بر اساس استانداردهای قابل تبادل در شبکه اهتمام داشت و بودجههای کلانی را به این امر اختصاص داد (هاشمی و همکاران، 1381).

منابع

- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 26-52.
- Franklin, R. (2009). A case study of a three year pilot program on one district attempt to increase the gifted identification of diverse elementary school students by having a talent development program.
- Gagne, F. (2003). Transforming gifts into talent; the DMGT as a developmental theory, in N. Colangelo and G. A. Davis (Eds). *Hand book of gifted education*. Boston; Allyn & Bacon (2004). Pp. (Eds).
- Galton, F. (2000). *Hereditary Genius, an inquiry into its laws and consequences*. London, Macmillan and Co.